

Asia: VN/7272/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttine 1 §:ään – Soveltamisala

Era kommentarer om 1 § – Tillämpningsområde

Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoasiassa. Lakiesityksessä säädetään tuulivoimaloiden purkamisvastuusta ja asetettavasta vakuudesta.

Yleistä

Suomen tavoitteena on hiilineutraalisuus vuoteen 2035 mennessä ja se pyrkii vihreän siirtymän kärkimaaksi puhtaassa energiantuotannossa ja vety- ja kiertotaloudessa. Vihreän siirtymän investointeja on vireillä jopa kymmenillä miljardeilla. Keskeisessä roolissa on tuulivoima, jota tarvitaan sähköntuotannon lisäämiseen. Lisäksi Suomen tulisi olla kannustava investointiympäristönä eikä investointeja tulisi vaarantaa tarpeettoman tiukalla sääntelyllä tai asettamalla hankkeille vaikeasti ennakoitavia vaatimuksia. Tuulivoiman tulisi olla energiamuotona myös tasapuolisessa asemassa verrattuna muihin energiamuotoihin.

Tuulivoimaan purkamisvelvoitteisiin ja vakuuksiin on jo nykyisin toimivat käytännöt ja niistä sovitaan maanvuokrasopimuksissa. Lisäksi toimintaa säännellään kattavasti myös lainsäädännössä.

Edellä mainittuun perusten emme kannata esitystä purkamisvelvoitteen ulottamista maan alla oleviin osiin ja esitämme, että purkamisvelvoite rajataan vain maanpäällisiin osiin ja maisemointivelvoitteeseen. Mielestämme vaatimus perustusten purkamisesta ei ole tarkoituksenmukainen ja vaatimuksena myös ylimitoitettu. Kun verrataan purkamisvelvoitetta teollisuusrakentamiseen ei muissa tilanteissa ole asetettu vastaavaa purkuvelvoitetta.

Emme myöskään kannata vakuuden asettamista koska vakuudet on huomioitu jo nykyisissä velvoitteissa.

Jäljempänä esitämme huomioita ja perusteita näkemystemme tueksi ja myös sen varalle, että lainsäädäntöä jatkokehitetään.

Voimaloiden purkaminen

Hallituksen esityksessä esitettyä pääsääntöistä vaatimusta purkaa maanpäällisten osien lisäksi myös voimalan perustukset sekä voimalaa ympäröivän pystytys- ja huoltokentän rakenteet sekä voimalan sijaintipaikan ennallistamista voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan ei voi mielestämme pitää perusteltuna niin sosiaalisen, taloudellisen kuin ekologisenkaan kestävyyskannalta.

Mielestämme perustusten paikoilleen jättäminen ja alueen maisemointi on riittävää. Perustusten purkaminen aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Mielestämme riittävää on, että tuulivoimalue maisemoidaan.

Voimalan perustukset ovat samalaista teräsbetonia kuten kaikissa rakennusten perustuksissa tai infran betonirakenteissa, eikä niistä ei aiheudu ympäristölle haittaa edes hyvin pitkällä aikavälillä. Tausta-aineistossa mainittua veden virtaamisen estymistä maaperässä voidaan pitää teoreettisena ongelmana, sillä voimalat rakennetaan luonnollisesti korkeimpiin maastonkohtiin, jolloin veden vaakasuuntainen virtaus maaperässä on jo lähtökohtaisesti vähäistä ja suuntautuu yleensä voimalan perustuksista pois päin.

On huomattava, että maan alla olevan teräksen määrä on noin 40-80 tonnia terästä ja 400-800 kuutiota betonia. Perustusten sisältämien materiaalien arvo ei ole sellainen, että niiden käyttöön saamisen ympäristöhyöty olisi lähellekään sitä ympäristöhaittaa, jonka purkaminen ja sen vaatimat kuljetukset aiheuttavat.

Pystytys- ja huoltokentillä on metsätaloudellista jatkokäyttöä, joten niin purkamista ei voi pitää perusteltuna, kun ottaa huomioon saavutettavat ympäristöhyödyt.

Mitä tulee alueen jatkokäytön vaikeutumiseen voimalatoiminnan lakattua, perustusten purkaminen voidaan tehdä myös myöhempänä ajankohtana, jos ilmenee, että maan pinnan alla olevista betonirakenteista koituisi haittaa alueen jatkokäytölle. Useammissa tapauksissa jatkokäytön kannalta on riittävää, että perustukset puretaan kahden metrin syvyyteen maan pinnasta.

Yhteenvedona toamme, että lainsäädännöllä tulisi edistää ympäristön tilan parantamista tavoilla, jotka ovat vaikuttavia ja myös kustannustehokkaita.

Purkuvakuuden suuruus

Esityksessä ehdotetaan, että purkuvakuuden määrä perustuisi voimalakohtaiseen arvioon purkamisen kustannuksista. Purkamisvakuuden määrä olisi siten tapauskohtainen ja sen päättäminen olisi kunnan rakennusvalvontaviranomaisen vastuulla, joka arvioisi vakuutta maatuulivoimalan alkuperäistä rakentamista koskevan lupaharkinnan yhteydessä. Vakuuden riittävään määrään vaikuttaa purkujätteen ja -materiaalien käsittelykustannukset, jotka arvioidaan jäte- ja materiaaliakohtaisesti.

Esityksen perusteella purkuvakuuden määrään arvioimiseen liittyy epävarmuutta. Vakuuden määrän arvioi rakennusvalvonta, jolle vakuuden määrän arviointi on uusi tehtävä. Varsinkin pienille rakennusvalvonnoille oikeanmääräisen vakuuden arvioiminen voi muodostua mahdottomaksi tehtäväksi. On huomattava, että rakennusvalvonnan tehtävät muodostuvat rakentamis- ja purkamislupahakemusten käsittelystä ja rakentamisprosessien valvonnasta.

Vakuuden määrän arviointi edellyttää tuulivoimarakentamiseen liittyvien taloudellisten seikkojen arviointia riippuen tuulivoimalan tyypistä, koosta ja sijainnista. Vakuuden arviointiin vaikuttaa teräksen ja betonin purkukustannusten määrän arvioiminen yksittäistapauksessa sekä se puretaanko vain voimalan maanpäälliset osat vai myös voimalan perustukset. On huomioitava, että vakuuden asettamisajankohdan ja purkamishetken välinen aika voi olla kymmeniä vuosia. On myös tunnistettava mahdolliset kuntakohtaiset erot vakuuden asettamisessa. Vakuuden määrän tulisi olla kohtuullinen ja oikein mitoitettu. Kun laissa on asetettu kunnalle toissijainen purkuvastuu, purkuvelvollisuuden riskiä voidaan arvioida eri kunnissa eri perustein, mikä voi osaltaan vaikuttaa merkittävästi kuntakohtaisiin vaihteluihin vakuuksien määrässä.

TUUVA-selvityksen perusteella purkukustannukset voivat vaihdella merkittävästi kokonaiskustannuksiltaan.

Edellä mainittuun perustuen mikäli vakuusvelvoite asetetaan, vakuuden määrän laskemiseen tulee olla selkeä ohjeistus.

Ennen lainvoimaantuloa rakennettujen tuulivoimaloiden purkuvelvoite

Ennen lain voimaantuloa rakennettuihin voimaloihin ei tule kohdentaa jälkikäteen velvoitteita, joita ei ole voitu kohteen rakentamisvaiheessa huomioida. Lainsäädännön tulee lisätä oikeusvarmuutta eikä vähentää sitä. Sääntelyn tulee olla kaikille osapuolille ennakoitavaa.

Rakennusteollisuus RT ry

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa
Era kommentarer om 2–3 § – Nedmonteringskyldighet och nedmonteringens omfattning i vissa situationer

-

Kommenttinne 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset
Era kommentarer om 4–6 § – Bestämmelser om säkerheten

-

Kommenttinne 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen
Era kommentarer om 7 § – Föreläggande om nedmontering

-

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi

Era kommentarer om 8 § – Kraftverksägarens konkurs

-

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu

Era kommentarer om 9 § – Avgift som betalas till kommunen för myndighetsuppgifter

-

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin

Era kommentarer om 10 § – Hänvisning till strafflagen

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo

Era kommentarer om 11 § – Ikraftträdande

-

Kommenttinne 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa

Era kommentarer om 56 b § – Rivningslov för landbaserade vindkraftverk

-

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykälää

Era kommentarer om övriga paragrafer som föreslås bli ändrade i bygglagen

-

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

Era kommentarer om den utredning av kostnaderna för nedmontering av ett landbaserat vindkraftverk som fogas till ansökan om tillstånd att bygga ett landbaserat vindkraftverk

-

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

Era kommentarer om bedömningen av konsekvenserna

-

Muut kommenttinne hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Övriga kommentarer om den allmänna motiveringen till utkastet till regeringsproposition (kapitlen 1–12, med undantag av kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

-

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Allmänna kommentarer om utkastet till regeringsproposition

-

Kärkkäinen Anu
Rakennusteollisuus RT ry